

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ



ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД
„27. МЕЃУНАРОДЕН СИМПОЗИУМ
НА ТУРСКАТА КУЛТУРА“
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - ШТИП
7 мај, 2025

Штип, 2025

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ



**ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД
„27. МЕЃУНАРОДЕН СИМПОЗИУМ
НА ТУРСКАТА КУЛТУРА“
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - ШТИП
7 мај, 2025**

Штип, 2025

**Зборник на трудови од
„27. Меѓународен симпозиум на турската култура“
Филолошки факултет - Штип
7 мај, 2025**

Главен уредник
доц. д-р **Ивања ВЕЛКОВА**

Одговорен уредник
проф. д-р **Маруја ЛЕОНТИК**

Лектор на македонски јазик
насл. доц. д-р **Маруја СОКОЛОВА**

Лектор на турски јазик
доц. д-р **Дусуф Мете Елхван**

Јазично уредување на англиски јазик
проф. д-р **Натка ЈАНКОВА АЛАЃОВСКА**

Техничко уредување
Славе Димитров

Издавач
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Објавено во е-библиотека
<https://e-lib.usg.edu.mk>

CIP - Каталогизација во публикација
Народната и универзитетска библиотека "Св. Кирил и Методиј", Скопје

216.7(=612.161)(062)
73(=612.161)(062)

МЕЃУНАРОДЕН симпозиум на турската култура (27 ; 2025 ; Штип)
Зборник на трудови од "27. Меѓународен симпозиум на турската
култура" Филолошки факултет - Штип 7 мај, 2025 [Електронски извор] /
[главен уредник Ивања Велкова] - Штип : Универзитет "Гоце Делчев" -
Штип, Филолошки факултет, 2025

Начин на пристапување (URL): <https://e-lib.usg.edu.mk/index.php/mk/> -
Текст во PDF формат, содржи 495 стр., илустр. - Наслов предвиден од
издавач - Опск на изворот на ден 04.12.2025. - Функции кои текстов. -
Библиографија кои трудовите

ISBN 978-608-277-124-2

а) Турска култура – Сопере

CORISS.MK-ID 67617797

Зборник на трудови од
„27. Меѓународен симпозиум на турската култура“
Филолошки факултет - Штип
7 мај, 2025

Претседател на симпозиумот:
Проф. д-р Луис КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА
(Филолошки факултет УГД-Штип)
Селмаин ТАХИР

Членови на организациски одбор:

проф. д-р Махмут ЧЕЛИК (Филолошки факултет УГД-Штип)
проф. д-р Марија ЛЕОНТИК (Филолошки факултет УГД-Штип)
проф. д-р Ева ГОРГИЈЕВСКА (Филолошки факултет УГД-Штип)
проф. д-р Рама МЛАДЕНОВСКИ (Филолошки факултет УГД-Штип)
доц. д-р Ивана ВЕЛКОВА (Филолошки факултет УГД-Штип)
доц. д-р Надина НЕГРИЈЕВСКА (Филолошки факултет УГД-Штип)
доц. д-р Наташа САРАФОВА (Филолошки факултет УГД-Штип)
д-р Дуру Чагма (Р. Турција)
д-р Салих УНВЕР (Р. Турција)
Костадин ГОЛАКОВ (Филолошки факултет УГД-Штип)

Научен совет:

проф. д-р Јусуф ХАМЗАОГЛУ (С. Македонија)
проф. д-р Октај АХМЕД (С. Македонија)
проф. д-р Фахри ХОЏА (С. Македонија)
проф. д-р Ахмед ВЕЏДАН ЏАН (С. Македонија-Турција)
проф. д-р Лutfи СУНАР (Турција)
проф. д-р Нермин АРАЛ (Турција)
проф. д-р Ајтеп Селир Арнг (Турција)
проф. д-р Мехмет КИРБИЛИК (Турција)
проф. д-р Јакута ХМИЛОВСКА (Полска)
проф. д-р Гулсура ЦУМАКУНОВА (Киргизистан)
проф. д-р Сулејман БАКИ (С. Македонија)
проф. д-р Ахтан АГО (С. Македонија)
проф. д-р Гүлник ОГУТ ЕКЕР (Турција)
проф. д-р Навин ГУНГОР ЕРГАН (Турција)
проф. д-р Ферит ХАКИМЏАНОВ (Татарстан-Русија)
проф. д-р Џелал ХАКОВ (Бугарија)
проф. д-р Зејнеп ЕРДОГАН (Турција)
проф. д-р Осман ЕМИН (С. Македонија)
проф. д-р Нулијан АРУЧ (С. Македонија)
проф. д-р Џелал НАГИЈЕВ (Азербејџан)
проф. д-р Мексур НУРЕДИН (С. Македонија)
проф. д-р Назим ИБРАХИМ (С. Македонија)
проф. д-р Салик ОЗГЕН (Турција)
проф. д-р Муратаз ОЛМЕЗ (Турција)
проф. д-р Алт Рафет ОЗКАН (Турција)

проф. з-р Шехват ОЗНУР (Северен Кипар)
проф. з-р Семја ФИЛИЧКОВА (С. Македонија)
проф. з-р Хасан ХАСАН (С. Македонија)
проф. з-р Ариф АГО (С. Македонија)
проф. з-р Бабахан Мухамед ШЕРИФ (Узбекистан)
проф. з-р Малахат ПАРС (Турција)
проф. з-р Фатма Ахсен ТУРАН (Турција)
проф. з-р Мелита Демет УЛУСОЈ (Турција)
проф. з-р Хулја ДАВУТ-СКУКА (С. Македонија)
проф. з-р Стефан ВАРБАН (Молдавија)
проф. з-р Али ЈИЛДИРИМ (Турција)
проф. з-р Надзије ЈИЛДИЗ (Турција)
доц. з-р Афај РАМАЗАНОВА (Азербејџан)
доц. з-р Ајшем ЈАНАР (Турција)
доц. з-р Хасан ТЕЛЛИ (Турција)
доц. з-р Ибрахим ЈИЛДИЗ (Турција)
доц. з-р Исмет ЗААТОВ (Крима-Русија)
доц. з-р Сејхан Муртезан ИБРАХИМИ (С. Македонија)

President of the organization board:

Prof. Lusi Karanokolova- Čotirovska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)
Saljani Tahir

Members of the organization board:

Prof. Mehmet ÇELİK, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)
Prof. Manja LEONTIKI, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)
Prof. Eva GJORGIEVSKA, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)
Prof. Ranko MLADENOSKI, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)
Prof. Ivana VELKOVA, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)
Prof. Nadica NEGRIEVSKA, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)
Prof. Nataša SARAFOVA, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)
Dujgu ÇAGMA, PhD (Turkey)
Salih UNVER, PhD (Turkey)
Kostadin GOLAKOV (Faculty of Philology UGD Štip)

International scientific board:

Prof. Jusuf HAZMAOGLU, PhD (N. Macedonia)
Prof. Oktaj AHMED, PhD (N. Macedonia)
Prof. Fadil HODZA, PhD (N. Macedonia)
Prof. VEDZDAN DEAN, PhD (N. Macedonia-Turkey)
Prof. Lütfi SUNAR, PhD (Turkey)
Prof. Nermin ARAL, PhD (Turkey)
Prof. Ayten Sezir ARIG, PhD (Turkey)
Prof. Mehmet KIRBIJIK, PhD (Turkey)
Prof. Danuta HMIELOVSKA, PhD (Poland)
Prof. Gjulzera DZUMAKUNOVA, PhD (Kyrgyzstan)

Prof. Sulejman BAKI, PhD (N. Macedonia)
Prof. Aktan AGO, PhD (N. Macedonia)
Prof. Gjulie OGUT EKER, PhD (Turkey)
Prof. Nevin GJUNGJOR ERGAN, PhD (Turkey)
Prof. Ferit HAKIMDZANOV, PhD (Tatarstan-Russia)
Prof. Dzengiz HAKOV, PhD (Bulgaria)
Prof. Zeynep ERDOGAN, PhD (Turkey)
Prof. Osman EMIN, PhD (N. Macedonia)
Prof. Numan ARUÇ, PhD (N. Macedonia)
Prof. Dzeli NAGJIEV, PhD (Azerbaijan)
Prof. Mensur NUREDDIN, PhD (N. Macedonia)
Prof. Nazim IBRAHIM, PhD (N. Macedonia)
Prof. Ozlen OZGEN, PhD (Turkey)
Prof. Murataz OLMEX, PhD (Turkey)
Prof. Ali Rafet OZKAN, PhD (Turkey)
Prof. Shevket OZNER, PhD (Northern Cyprus)
Prof. Sevim FILIČKOVA, PhD (N. Macedonia)
Prof. Hamdi HASAN, PhD (N. Macedonia)
Prof. Arif AGO, PhD (N. Macedonia)
Prof. Babahan Muhamed SHERIF, PhD (Uzbekistan)
Prof. Melahat FARS, PhD (Turkey)
Prof. Fatma Ahsen Turan, PhD (Turkey)
Prof. Meliha Demet ULUSOJ, PhD (Turkey)
Prof. Hulja DAVUT-SKUKA, PhD (N. Macedonia)
Prof. Stefan VARBAN, PhD (Moldova)
Prof. Ali JILDIRIM, PhD (Turkey)
Prof. Nadziye JILDIZ, PhD (Turkey)
Afaļj RAMAZANOVA, PhD (Azerbaijan)
Ajšhem JANAR, PhD (Turkey)
Hasan TELLI, PhD (Turkey)
Ibrahim JILDIZ, PhD (Turkey)
İsmet ZAATOV, PhD (Crimea-Russia)
Sejahn MURTEZAN IBRAHIMI, PhD (N. Macedonia)

СОДРЖИНА / CONTENT

ЛИТЕРАТУРА И ЈАЗИК / LITERATURE AND LANGUAGE

15. **Билјана Ивановска**
МЕГУ ЈАЗИЦИТЕ И КУЛТУРИТЕ: ТУРСКИТЕ ЗБОРОВИ ВО
ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕРИ ОД ДНЕВНИОТ ВЕСНИК DER
TAFESSPIEGEL (2000-2024)
Biljana Ivanovska
Between languages and cultures: Turkish words in the German language
based on examples from the daily newspaper Der Tagesspiegel (2000-2024)
27. **Весна Мојсова-Чепишевска**
ТУРСКИОТ РАСКАЖУВАЧ ВДОМЕН ВО АНТОЛОГИЈАТА
НА БАЛКАНСКИОТ РАСКАЗ
Vesna Mojsova-Chepitsevska
The Turkish storyteller in the anthology of the Balkan short story
35. **Елка Јацева-Угчар**
ЗА ЕДНО ТУРСКО ВЛИЈАНИЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ
ГЛАГОЛСКО-ВРЕМЕНСКИ СИСТЕМ
Elika Jačeva-Učkar
On a Turkish influence in the Macedonian verbal-temporal system
43. **Јованка Денкова**
ПАРАДОКСОТ НА ЉУБОВТА ВО АДОЛЕСЦЕНЦИЈАТА
НИЗ ПРИЗМАТА НА РОМАНОТ „ЈА САКАМ“ ОД ФАТИХ ЕРДОГАН
Jovanka Denkova
The paradox of love in adolescence through the prism of the novel
"I love" by Fatih Erdogan
51. **Лидија Тантуровска, Катерина Петровска-Кузманова, Родна Величковска**
ТУРСКИТЕ ЕЛЕМЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИТЕ СТАРОГРАДСКИ ПЕСНИ
Lidija Tanturovska, Katerina Petrovska-Kuzmanova, Rodna Veličkovska
Turkish elements in Macedonian old town songs
69. **Лидија Камцева-Панова, Ајдзан Асанова, Емилија Петрова**
ПРАКТИЦИРАЊЕ НА МЕГУЕТНИЧКА ИНТЕГРАЦИЈА НА УЧЕНИЦИТЕ ВО
ООУ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“-ШТИП
Lidija Kamceva-Panova, Ajdzan Asanova, Emilija Petrova
Practice of interethnic integration of student in primary school "Goce Delchev"-Ship

УДК 821.512.161-93-31.09

ПАРАДОКСОТ НА ЉУБОВТА ВО АДОЛЕСЦЕНЦИЈАТА НИЗ ПРИЗМАТА НА РОМАНОТ „ЈА САКАМ“ ОД ФАТИХ ЕРДОГАН

ЈОВАНКА ДЕНКОВА

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, С. Македонија
jovanka.denkova@ugd.edu.mk

Апстракт: Авторот на делата „Ја сакам“, „Волшебните очила“, „Волшебната книга“ и многу други, Фатих Ердоган, е турски писател, кој е познат по својата литература за деца и млади. Тој е признат како пионер во пишувањето на современа детска литература во Турција, а неговите книги често вклучуваат елементи на фантазија, магија и поучни пораки за младите читатели. Неговите дела често се фокусирани на теми како љубовта, судирот на доброто и злото, пријателството и важноста на емоционалниот развој на младите. Неговите книги имаат воспитни цели и полни се со фантастични и магични елементи што го прават читањето забавно и инспиративно за младите читатели.

Клучни зборови: *адолесценција, Фатих Ердоган, книга за деца и млади.*

ПАРАДОКСОТ НА ЛЌУБОВТА ВО АДОЛЕСЦЕНЦИЈАТА НИЗ ПРИЗМАТА НА РОМАНОТ „ЈА САКАМ“ ОД ФАТИХ ЕРДОГАН

Јованка Денкова

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“,

Република Македонија

jovanka.denkova@ugd.edu.mk

Апстракт: Авторот на делата „Ја сакам“, „Волшебните очила“, „Волшебната книга“ и многу други, Фатих Ердоган е турски писател, кој е познат по својата литература за деца и младинци. Тој е признат како пионер во пишувањето на современа детска литература во Турција, а неговите книги често вклучуваат елементи на фантазија, магија и поучни пораки за младите читатели. Неговите дела често се фокусирани на теми како љубовта, судирот на доброто и злото, пријателството и важноста на емоционалниот развој на младите. Неговите книги имаат воспитни цели и полни се со фантастични и магични елементи што го прават читањето забавно и инспиративно за младите читатели.

Клучни зборови: адолесценција, Фатих Ердоган, книга за деца и млади.

Вовед

Фатих Ердоган е роден 1954 година, Турција. Има долгогодишно искуство како писател, но и како новинар и уредник. Тој започнал да пишува литература за деца и млади во текот на 1980-те години, а неговите книги брзо станале популарни поради нивната способност да ги привлечат младите со интригантни приказни и емоционални пораки.

Ердоган има напишано околу седумдесетина книги за деца. Неговите книги се продадени во повеќе од 800.000 примероци во Турција. Награден е со голем број на награди и признанија за неговите дела. Интересен е фактот дека најголем дел од книгите ги илустрира самиот. Ердоган е основач и на издавачката куќа Мавибулут, првата издавачка куќа во Турција што објавува исклучиво литература за деца. Фатих Ердоган продолжува да биде значаен автор во турската литература за деца и млади и неговите дела се читани и ценети во Турција и надвор од неа.

Едно од најсуштинските својства на романот „Ја сакам“ е парадоксот на љубовта – таа е истовремено што најубаво и најболно. Ликовите во „Ја сакам“ се наоѓаат во контекст на љубов која е исполнета со страст, но и со загуби и размислувања за тоа дали љубовта навистина вреди кога се соочуваат со реални животни тешкотии. Оваа загуба, која може да биде физичка или емоционална, игра клучна улога во развојот на главниот лик, бидејќи таа го води низ патот на самооткривање и акцептирање на неизбежната состојба на несреќа што понекогаш ја носи љубовта.

За романот и сите маки на првата љубов

Романот има двадесет и седум раскази, така што ова може да се окарактеризира и како збирка раскази. Приказната е поделена на повеќе сегменти: Животот дома/во семејниот круг, школскиот живот, животот на улица итн, каде се следат приказни на другарство, игра, првата љубов, солидарноста, грижата за другиот, но и зависта, љубомората итн.

Меѓутоа, главен акцент е ставен на темата-љубов, љубовта која не е искажана, љубовта која се крие од срам да не се биде исмеан, или уште пострашно – да е еднострана и невозвратена. Авторот вешто ја ткае приказната задржувајќи го вниманието на читателот од првата до последната страна. Романот „Те сакам“ е раскажан едноставно и интересно кое е поврзано кај адолесценцијата кај главниот лик. Самиот роман е исполнет со многу емоции и интриги. Ако сакаме да определиме некоја главна тема во романот, би рекле дека се првите детски љубови, првите симпатии и наклоност, емоциите и додворувањата.

Бидејќи во делото се говори за првата љубов, која е типична за адолесценцијата, да проговориме нешто и за овој термин (Beach, 1997).

Во оваа ера адолесценцијата се дефинира како премин од детство во зрелост. Иако во текот на овој бурен период адолесцентите најмногу бараат поддршка од своите врстници, родителите се сојузници во борбата за независност и изградба на идентитетот, па во овој чувствителен период од животот со детето треба да се биде трпелив, зашто како што во раното детство сте му дале корен, низ пубертетот и адолесценцијата му помагате да добие крила за самостоен живот. Во пракса, времето и брзината на појавата на пубертетот многу се различни (Almarío, 2009).

Во текот на изминатите неколку децении, адолесценцијата се знае дека е премин од детство во зрелост низ кој личноста треба да оствари независност и функционалност на возрастна личност. Младата личност (*adolescentio* – младост) треба да се приспособи, емотивно да се осамостои од родителите и да воспостави односи со околината (Денкова, 2024).

Возраста на која се протега адолесценскиот период варира во зависност од историските и културни услови. Во индустриските земји таа почнува на возраст од 10 до 13 години и завршува околу 18 до 20 години (Cart, 2010). Во развојната психолошка литература се сретнуваат разни подподелби во овој период. Една од најчестите поделби е на три периода:

1. *Рана адолесценција* (од 10 до 14 години) - се стекнува со биолошка зрелост и тогаш се завршуваат пубертетските промени.

2. *Средна адолесценција* (од 15 до 19 години) - се достигнуваат интелектуалните, емоционалната и социјалната зрелост.

3. *Доцна адолесценција* (20-24 години) - се очекува сите други развојни задачи да бидат завршени или да се привршуваат (Barrett, 1996).

Овој период главно е развојно транзициски период (период на транзиција) од детството до зрелост. Главно е дефиниран со она што тој не е: адолесцент не е повеќе дете, но не е ни повеќе возрастна личност, незрелоста на детството е надмината, а предизвиците и можностите на возрасниот период се уште не се остварени (Field, 2011).

Тое е период на дисконтинуитет, големи и бурни промени... Се смета дека адолесценцијата е прекин на тогашниот мирен развој кој ги отвара можностите за многубројни пореметувања. Тие грубо може да се поделат на „бура“ и „стрес“ (Colletti, 2014).

Адолесценцијата е критичен период за социјален развој, кога односите со врстниците стануваат сè подоминантни и повлијателни. Негативните социјални односи и искуства може да доведат до негативни и потенцијално долготрајни ефекти врз здравјето и благосостојбата (De Brun, 1981).

Иако на прв поглед при почетокот на читањето се добива впечаток дека се работи за роман, напишан во јас-форма, при прочитот на неколку раскази, се доаѓа до сознание дека има повеќе наратори, а само два-три раскази имаат заеднички наратор. Ако погледнеме поинаку, може да се сфати и дека нараторот е еден во сите раскази, но опишаните настани и ликови потекнуваат и се однесуваат на различни луѓе и ситуации со кои се среќавал во животот. Како и да го перципираме кажаново, останува фактот дека во расказите се говори за првата љубов, а зародишот на оние нежни, тенки, чувствителни трепети на младата детско-возрасна душа понекогаш оставаат убави спомени, но понекогаш оставаат и трајни лузни.

Момчето-наратор во овој роман е мирно и тивко дете кое се бори со самото себе да ја спознае љубовта во себе, а потоа и да ја искаже на посакуваната личност. Неговите родители не го забележуваат својот син како расте и се развива, приоритет им се останатите обврски, меѓу кој и грижата за помалото братче. Детето вешто ја крие својата ситуација дома, не искажувајќи ја љубовта кон неговата сосетка, неговата другарка од школската клупа, итн. Неочекуваната ситуација го претвора во личност, која се бори сама со себе да одлучи, да ја искаже својата љубов на виделина.

Уште на самиот почетокот на делото, нараторот кој најчесто не е именуван, воскликнува дека од внатрешноста на телото и душата му доаѓа да извика „Ја сакам (расказот „Задни скали“, Ердоган, 2018 :7), но ги проголтува зборовите мислејќи што ќе се случи доколку неговите родители, обременети со секојдневни обврски поврзани со нивната егзистенција, разберат за неговите чувства. Оттука, тој е свесен дека не може да ја искаже својата љубов кон саканата. Дури не сакајќи да се разоткрие и пред неговиот сосед, тој го чека саканото девојче што живее зад

нивната куќа, ја чека со нетрпение, но и со страв, копнее да им се сретнат срамежливо погледите, срамежливо да си мавнат со рака за да се поздрават, а воедно неговите раце се целосно испотени. Нивното кратко видување го прекинува неговата мајка.

Таа прва љубов често е проследена со давање опис на саканата, како во расказот „Трња со ф'стаци“: „Чекори два реда потока од мене. Косата ѝ е мошне долга и права. Со боја на мед. Очите ѝ се зелени....Додека ја набљудувам, срцето ми бие позабрзано, стр. (Ердоган, 2018: 13).

Во расказот „Паричката од шахтата“ саканата девојка е именувана како Фонда, момчето е засрамено заради својата детска игра со фрлање на паричката во воздух пред очите на девојката, но тој срам одеднаш се претвора во заедничка акција на паднатата паричка во шахтата.

Во расказот „Цигара“ благодарение на една тивка молба од девојката Мелтем, момчето не посегнува по цигарата која му ја нудат другарите Ајдан и Семих, па во случајов, љубовта е она што го спречува да му потклекне на порокот: „Гледа во мене. Треперам, ми се темнее пред очи. Те молам, ти не пуши“ (Ердоган, 2018: 23).

Посебно интересен е расказот „Косата на Нил“ во кој момчето е опседнато од убавата коса на соученичката: „Никогаш не сум ја видел толку одблиски. Руса и долга. Но мошне тенка. Одеднаш станувам љубопитен за таа тенкост. Се приближувам малку... Во сосема друг свет сум. Пливам во некаква силно жолта празнина. Се обидувам да го уловам жолтиот чад што ја обвива празнината“ (Ердоган, 2018: 26-27). Неговата опседнатост е толку голема што несвесно ќе предизвика страв кај девојчето и смеа кај целото одделение, но тоа нема да го спречи девојчето да го посакува неговото присуство во клупата покрај себе и понатаму.

Некои раскази, како „Да бие, да бие топката“, освен што доловуваат едно подзаборавено детство со позната улична детска игра, ја одразуваат разочараноста на младото момче откако случајно ќе ја повреди саканата девојка во детско-младешките игри на улица: „Мајка ми ме вика. Не сакам да си одам дома. Ме боли коленото, ме боли срцето“ (Ердоган, 2018: 31).

Парадоксот на љубовта е особено евидентен во расказот „Роденден“, каде како лик повторно се среќава девојката Нил, која слави роденден. Романот е напишан во еден манир на Иво Андриќ и неговиот расказ „Книга“ од збриката раскази „Деца“, зашто таму детето трепереше од страв да не биде откриено заради оштетувањето на книгата земена од библиотеката. Во расказот на Ердоган, момчето трепери од желба да биде покането на рденденот: „Во душата некаков страв, неее, не еден, туку два страва... Првиот: А ако не ме повика? Другиот страв: А ако ме повика?...Што ќе кажам?“ (Ердоган, 2018: 33). Амбивалентноста на неговите чувства, произлегува од желбата да биде на роденденот, но истовремено него го раскинуваат многу прашања и дилеми, на кои нема одговор: „Мачно ми е. Сакам Нил да ме повика, но сакам и да не ме повика. Затоа што не знам што ќе направам ако ме повика. Забава? Јас никогаш не сум бил на забава. Не знам што да правам на забава. А и не знам да танцувам. А треба да ѝ купам и подарок на Нил. Што ќе ѝ купам? Што се купува? А ако купам нешто смешно. Како ќе ѝ го дадам подарокот? Ќе ѝ го дадам во рака? Или само така ќе го оставам на масата?“ (Ердоган, 2018: 34). Психичкото страдање ќе му се одрази и на физички план, така што навистина се разболува и останува дома. Но, болката е уште поболна од зборовите кои му биле упатени од Нил: „Со помин да ти е. Да не се разболеше ќе те викнев на мојата забава“. (Ердоган, 2018: 36)

ЗАКЛУЧОК

Романот „Ја сакам“ од турскиот писател Фатих Ердоган е дело кое се занимава со комплексните чувства на љубовта, загубата и људската судбина. Пишуван со длабока емотивна искреност и интуитивно истражување на љубовните односи, овој роман се потпира на различни теми, меѓу кои се и конфликтите помеѓу личните желби и општествените очекувања, како и трагичните и понекогаш разочарувачки аспекти на љубовта. Затоа и скоро секој расказ од книгата завршува со зборовите „ја сакам“. Љубовта тука не е само побудена од физичката привлечност, туку од длабоката потреба за комуникација, разбирање и споделување. Ова не е само љубов каква што обично ја прикажуваат романите, туку љубов која носи и големи болки, разочарувања, и трајни последици. Љубовта може да донесе и рани, но истовремено и лекување. Љубовта тука подразбира

само да се гледа саканата, да се игра топка со неа на улицата, да се обезбеди една голтка вода за неа кога е жедна, да се ужива во нејзиното друштво, па макар и заедно да ја бараат изгубената паричка во шахтата...

Нашата прва љубов...

Никогаш не е лесно да се опише, никогаш не е лесно да се зборува за неа, особено во нашата младост. Затоа, јунакот/јунаците од оваа книга на Фатих Ердоган, делуваат толку блиско, познато, зашто во нивниот лик може да се препознае секое дете, од секое време, од секој простор. Денес, утре, задутре, во Македонија, во Турција, насекаде...

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Almario, R.A. (2009). **Defining Young Adult Literature**. Education X , 111, Internet izvor: <[http:// www.ltd.stanford.edu/aalmario/definition%20](http://www.ltd.stanford.edu/aalmario/definition%20)> 05. XI 2015
2. Barrett, D.E. (1996). **The Three Stages of Adolescence, The High School Journal, Vol. 79, No. 4**, pp. 333-339, <https://www.jstor.org/stable/40364502>, 02.11.2023
3. Beach, D. L. Family Caregiving. (1997). **The Positive Impact on Adolescent Relationships, The Gerontologist**, Vol. 37, No. 2, 233-238, <https://watermark.silverchair.com/37-2-233>, 16.11.2023
4. Cart, M. (2010). **Young Adult Literature: From Romance to Realism**, 2nd ed., Chicago, Harper Collins Publishers, 2010, p.275.
5. Colletti, E. (2014). **Young Adult Literature "Catching Fire:" Classroom Implications for Secondary Schools** (2014). Senior Honors Theses. <https://commons.emich.edu>, 13.03.2024, Paper 405.
6. De Brun, S. R. (1981). **The Psycho-Social Dimensions of Preadolescence, Adolescence**. 16.913-918. (At Diane Denais Sasser, An Exploratory Study of the Consumer Behavior of Working Adolescent Females, 1998, LSU Historical Dissertations and Theses. 6639, https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_disstheses/6639 , 18.03.2023
7. Field, T. (2011). **Romantic Breakups, Heartbreak and Bereavement, Psychology. Vol.2, No.4**, 382-387, <https://www.scirp.org/html/6296.html>, 01.12.2023
8. Ердоган, Ф. (2018). *Ја сакам*, Прозарт медиа, Скопје.
9. Денкова, Ј. (2024). *Адолесцентска книжевност*, Филолошки факултет, УГД, Штип, 2024.

THE PARADOX OF LOVE IN ADOLESCENCE THROUGH THE PRISM OF THE NOVEL "I LOVE" BY FATIH ERDOGAN

Jovanka Denkova

Faculty of Philology, Goce Delcev University

R.N. Macedonia

jovanka.denkova@ugd.edu.mk

Abstract: The author of "I Love Her", "The Magic Glasses", "The Magic Book" and many others, Fatih Erdogan is a Turkish writer, who is known for his literature for children and young adults. He is recognized as a pioneer in writing modern children's literature in Turkey, and his books often include elements of fantasy, magic and instructive messages for young readers. His works often focus on themes such as love, the conflict between good and evil, friendship and the importance of emotional development for young people. His books have educational purposes and are full of fantastic and magical elements that make reading fun and inspiring for young readers.

Keywords: adolescence, Fatih Erdogan, book for children and young adults.

